

MİSYONDA MÜZİK STRATEJİLERİ¹

J. Stanley Moore | çev. Emine Battal

| Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Ü. İlahiyat F., Dinler Tarihi

Öz: Bu çalışma İncil'i anlatmak için güçlü bir araç olarak kabul edilen müziğin misyonerlik faaliyetleri açısından önemini ve misyonerlik faaliyetlerinde müzik kullanımına ilişkin stratejileri içermektedir. Müziğin bireylerle ve gruplarla duygusal, fiziksel, sosyal ve ruhsal olmak üzere pek çok düzeyde iletişime geçtiğini ve bu sebeple de kapsamlı bir misyon stratejisinde müziğin göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Misyon, Müzik, Evanjelizm, İncil.

Strategies for Music in Missions

Abstract: This article consists of importance of music, which have accepted a powerful means to communicate the gospel, and the strategies for using music in missions. It has emphasized that music communicates to individuals and groups on multiple level such as emotionally, physically, socially, and spiritually and so should not be overlooked in a comprehensive mission strategy.

Keywords: Missions, Music, Evangelism, Gospel.

استراتيجيات للموسيقى في البعثات

ملخص: تتكون هذه المادة من أهمية الموسيقى، التي قُبلت وسيلة قوية للتواصل الإنجيلي، واستراتيجيات لاستخدام الموسيقى في مبسبي الإضافة. والتأكيد على أن الموسيقى التواصل للأفراد والجماعات على مستويات متعددة مثل عاطفياً وجسدياً واجتماعياً وروحياً ولذا يجب ألا تغفل في استراتيجية شاملة المهمة. الكلمات المفتاحية: البعثات، الموسيقى، التبشير، الإنجيل.

Giriş

Evanjelizm görevinin kaçınılmazlığı, Kilise'nin Müjde'yi ulaştır-
mak için gerekli ve etkili olan her aracı kullanmasını gerektirir.
Misyonunda müzikten istifade edilmesine yönelik özel yöntemleri
tartışmadan önce bu stratejiler üzerine bina edilen teolojik ve fel-

¹ J. Stanley Moore, "Strategies for Music in Missions", *Missiology: An Introduction to the Foundations, History, and Strategies of World Missions*, eds. John Mark Terry, Ebbie Smith and Justice Anderson, Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1998, ss. 559-571.

sefi dayanaklara değinmek gerekir. Misyonda müziğin amacı nedir? Misyonda müziğin rolü nedir? Müzik neden iletişimde çok etkili bir araçtır? Neden yerel müzik bu kadar önemli bir bağlama yerleştirilmiştir?

Misyonda Müziğin Rolü ve Amacı

Misyonda müziğin amacını anlamak Tanrı'yı ve onun kiliseye yüklediği misyonu anlamakla mümkündür. Tanrı gerçekten kendisine ibadet eden kişilere sahip olmak ister (Yuhanna 4). O, insanlar kendisine ibadet edip yüceltsinler diye kiliseyi evanjelik faaliyet yürütmek ve yeryüzündeki insanları eğitmek üzere görevlendirmiştir. Misyonda müziğin amacı da aynı olmalıdır: İsa Mesih'in müjdesini tüm insanlara bildirmek, İsa Mesih'i Rab olarak kabul edenleri eğiterek özenle yetiştirmek ve onları tüm kalp, ruh, zihin ve güçleriyle onu sevmeye ve ona ibadet etmeye yönlendirmek (Markos 12).

Tanrı'ya ibadet, misyonun motivasyon unsurlarından ve özel amaçlarından biridir. John Piper, bu durumu kısa ve özlü bir şekilde şöyle ifade eder:

İbadet, misyonun tetikleyicisi ve de hedefidir. Misyonun hedefidir çünkü misyonda biz ulusların Tanrı'nın övgüsüne mazhar olmalarını sağlamaya çalışırız. Misyonun hedefi Tanrı'nın yüceliği ile insanların memnuniyetidir.²

Müzik, ibadet etmeye ve Kilise'nin dünyadaki görevini tamamlamaya yardım etmek için kullanılan bir araçtır, amaç değildir. Tanrı'nın Kilise'ye ilişkin gayesi herhangi bir müzik ya da ibadet tarzından daha önemlidir ve Tanrı'nın amaçları belirli müzik sistemleriyle sınırlı değildir. Misyonda müzik faktöründen yararlanırken belirli bir müzik tarzını diğerlerine üstün tutmaya ya da yüceltmeye değil, başkalarını Tanrı'ya ulaştırmaya çalışmalıyız.

Şayet misyonda müziğin amacı kaybolmuş insanlara İncil'in mesajını bildirmek, kurtarılmış olan insanları yetiştirmek ve Tan-

² John Piper, *Let the Nations Be Glad! The Supremacy of God in Missions*, Grand Rapids: Baker Book House, 1993, 11.

rı'ya ibadet etmelerini sağlamak ise, müziğin bu amacı başarıyla tamamlamamıza nasıl yardımcı olabileceğini kendimize sormak zorundayız. Misyon görevini başarıyla tamamlamak üzere kilise için faydalı bir araç haline gelen müzik nedir/hangisidir?

Müziğin Özellikleri

Bazı temel özellikleri müziğin misyon için uygun ve önemli bir araç olmasına olanak sağlar. Bu özellikler anlaşıldığında ve düzgün bir şekilde kullanıldığında, müzik Müjde'nin aktarılmasını kolaylaştırabilir, kilisenin gelişmesini ve olgunlaşmasını sağlayabilir ve inananların ibadet yaşantısını arttırabilir.

Sosyal Fonksiyon

Müzik insan yaşamının önemli parçasıdır ve bilinen kültürlerin kendilerine özgü birkaç müzik türü mutlaka mevcuttur. Müziğin ayrı bir değere sahip olmasına ya da bir kültürden başka bir kültüre farklı bir şekilde işlev görmesine rağmen, her insan grubu birtakım müziksel ifade şekillerine sahiptir. Bu müzik deneyimleri bir grubun düşüncelerini, duygularını ve eylemlerini etki altına alarak bütünleştirir.

Müziğin sosyal fonksiyonu çok çeşitlidir. Müzik bir bireyin ya da insan grubunun dikkatini çekme kapasitesine sahiptir. Müzik bir çan sesi, bir boru sesi ya da bir ezginin söylenmesiyle grubun dikkatini çeken ya da grubu sükûnete davet eden bir *işaret* olarak hizmet sunmaktadır. Müzik bazen önemli bir duyuru öncesinde sessizliği sağlamak için ya da gün içerisindeki ibadet zamanlarını bildirmek için kullanılır.

Eski Ahit'te, koç boynuzundan yapılan bir enstrüman olan, çeşitli kurbanları, festival günlerini, yeni yıl törenlerini ilan etmek ve Yıl Başını bildirmek için kullanılan *şofar* örneği bulunmaktadır. Müzikal işaretlerin modern uygulamaları spor etkinliklerinden (yarışa başlama işareti ve bir skoru kutlama) reklam faaliyetlerine (bir ürünü anlatmak ve tanıtımını yapmak doğrultusunda müzikal açıklama) kadar her şeyde görülebilir.

Müzik aynı zamanda bir grubun düşüncelerini, duygularını ve eylemlerini bütünleştirmek için de kullanılabilir. Böyle bir bütünleştirme bir toplumu şekillendirebilir. Musa ve Meryem İsrailoğullarına Tanrı'nın İsraililer'i Firavun'un acımasız ellerinden kurtarmasına yönelik bir şükran ve övgü ezgisi söylemede öncülük etti (Çıkış 15). Müzik aynı ses içerisinde onların düşüncelerini ve eylemlerini harekete geçirdi. Tören şarkı söylemeyi, enstrümanları ve dansı, insanlara kararlılık ve bütünlük getiren bütün kombinasyonu içine alır.

Müzik bizim duygularımızı ifade edebilir ve güçlendirebilir ve yaygın inanışları ifade etmenin bir kanalı haline gelebilir. Duyguların yoğunlaştırılması hem iyi amaçlara hem de kötü amaçlara yönelik olabilir. Düşünceyi bütünleştirerek kötü amaçlara yönelik eylemlere teşvik etmek için müziğin kullanılmasının bariz örneği Adolf Hitler'in kendi politik toplantılarına duygusal coşkunluk kazandırmak için müziği kullanmasıdır.

Eski Ahit'te bir grubu bütünleştirmek ve eylemde ya da savaşta onlara yardım etmek için kullanılan başka müzik örneklerine de rastlamak mümkündür. Eriha savaşında Tanrı, kahinlere kent çevresini dolaşarak borularını çalmalarını emretti (Yeşu 6). Kral Yehoşafat savaşta ordunun önünde yürüyerek Tanrı'ya ezgi okumak ve O'nun kutsallığının görkemini övmek üzere bir koro tayin etti (2. Tarihler 20). Onlar ezgi okumaya başladığında, Rab onların düşmanlarına pusu kurmuştu ve onlar düşmanı bozguna uğrattılar.

Sosyal olaylar ve geçiş törenleri genellikle müzikle kutlanmaktadır. Laban, Yakub'u evinden sevinçle, deflerin ve lirlerin müziği eşliğinde ezgiler söyleyerek yolcu etmek istedi (Tekvin 31). Yiftah, savaştan galip çıkarak evine döndüğünde, kızı onu def çalıp dans ederek karşıladı (Hakimler 11). Pekçok kültür geçiş dönemlerinde – doğum, ergenlik düğünler ve cenazeler- duyguların doğal ifadesi olarak şarkı söylemeye, dans etmeye ve enstrüman çalmaya yer

verir. Araştırmalar, “tüm kültürlerde müzik ile ayinin evrensel bir bağlantısı”nın olduğunu göstermektedir.³

Müzik aynı zamanda geniş bir kültür içerisindeki bir grubu da tanımlar. Tanrı hakkında ve Tanrı’ya hitaben ezgiler söyleyen Hıristiyanlar, içinde buldukları toplulukta kendilerini Hıristiyan olmayanların uygulamalarından ayırt etmiş olurlar. Hıristiyan temalı müzik sadece inananları bütünleştirmekle kalmaz aynı zamanda pagan uygulamalarını değiştirmelerinde ya da gölgede bırakmalarında onlara yardım eder.⁴

Dikkat çekme, düşünceleri ve eylemleri bütünleştirme ve toplum inşa etme kabiliyetleri müziğin sosyal fonksiyonun güçlü özellikleridir. Misyonerlik görevi açısından önemli etkilere sahip oldukları için, bu özellikleri akılda tutmak önemlidir.

Öğretici Fonksiyon

Müzik, eğitim ve öğretim noktasında güçlü/etkili bir araç teşkil eder. Pavlus’un karşılıklı olarak “Mezmunlarla, ilahilerle ve ruhsal ezgilerle” öğüt vererek eğitmeye yönelik yönlendirmesi müziğin öğretici fonksiyonunu vurgular (Efesliler 5:19). Yönlendirme, öğretme ve izah, müziğin doğal fonksiyonlarıdır. Peki müzik niçin etkili bir öğretim aracıdır?

İlk olarak, müzik, hatırlatıcı (hafıza) bir araç görevi görmektedir. Bir metin ya da konu listesi bir ezgiyle (melodi, ritim, ölçü vb.) ilişkilendirildiğinde, müzik anımsamaya olanak sağlayan “sonik” bir hafıza sistemi olarak görev yapar. Müzik öğrenilirken metin de ezberlenir. Müzik, ülke ve başkent isimleri, alfabe ve tabii ki Kutsal Metin de dahil çeşitli şeyleri öğretmek için kullanılmaktadır.

Ezgileri tekrar tekrar söylemek –melodi ve metin- onları hafıza ve düşünce yapılarımıza yerleştirir. Bu ezgileri çokça tekrar etme

³ David B. Pass, *Music and the Church: A Theology of Church Music*, Nashville, Tenn.: Broadman Press, 1989, s. 109.

⁴ T. W. Hunt, *Music in Missions: Discipling Through Music*, Nashville, Tenn.: Broadman Press, 1987, s. 26.

onları güçlü öğretim araçlarına dönüştürür. Bir kere öğrenildi mi sadece melodinin bir parçası çalsa bile genellikle tüm metni hatırlarız.

Bir ezginin bir deneyimle, özellikle de duygusal açıdan taaruza geçiren bir deneyimle bağlantısı, o deneyimle ezgiyi zihne nakşeder. İlişkilendirme aynı zamanda müziğe anlam kazandırdığımız özel bir yöntemdir. Belirli bir deneyim esnasında söylenen ya da çalan müziği duyduğumuzda, zamanla, deneyime verdiğimiz değer aynımsını müziğe vermeye başlarız. Dolayısıyla, müziğin bir kısmını duyduğumuzda, sadece kelimeleri hatırlamakla kalmayız; büyük ihtimalle müziği ilk tecrübe ettiğimizde sahip olduğumuz his ve duyguları da hatırlarız.

Bu didaktik özellikler –anımsatıcı araç, tekrar ve çağrışım- müziğin öğrenme sürecindeki toplam insandan daha fazlasını ihtiva eden daha bütünsel bir öğrenme metodu sunduğunu gösterir. Müzik birden fazla duyuyu –görme, duyma, hissetme ve hareket- ihtiva ettiği için duygularımız kadar zihnimize de seslenme kapasitesine sahiptir. Bu, insanların duydukları şeylerin çoğunu kırksekiz saat içerisinde unuttuklarını göz önünde bulundurduğumuz zaman daha da önemli hale gelir.

Hemisferik beyin uzmanlığı çalışmaları müziğin esasen bir sağ beyin fonksiyonu olduğunu ancak konuşma açısından da bir sol beyin fonksiyonu icra edildiğini göstermektedir.⁵ Müzik yapmak gibi sezgisel, duygusal, imgesel, yaratıcı aktiviteler çoğu insan için beyin sağ yarım küresinin gerçekleştirdiği fonksiyonlardır. Bilişsel, analitik, mantıksal süreçler ve konuşma sol yarım küreye aittir. Bu uzmanlık alanının varlığı sonuç müzik yaptığımızda, potansiyel olarak beyin öğrenme fonksiyonlarının tamamını kullandığımızdır. Bilişselliği yaratıcılıkla birleştirdiğimizde, zihnimizin tamamını kullanırız. Bu yöntemle insanlar çok daha hızlı öğrenirler ve bilgiyi hatırlayabilecekleri birden fazla kanala sahip olurlar. Bu anlayış muhtemelen Mesih'in 'En büyük emir nedir?' sorusuna

⁵ Anthony Storr, *Music and the Mind*, New York: Ballantine Book, 1992, ss. 34-36.

verdiği cevaba yeni bir anlam kazandırır. O soruya şöyle cevap vermişti: “Tanrın Rabb’i tüm kalbinle, tüm canınla, *tüm zihninle* ve tüm gücünle seveceksin” (Markos 12:30, italikler yazara aittir).

Müzik, Hıristiyan doktrinini öğretmek için kullanılabilir. Mezmurlar Kitabı, ilahiler ve ibadet için temel kaynak metin idi. Hıristiyanların günümüzde Mezmurları daha ziyade dua ezgileri olarak telakki etseler de, Mezmurlar aynı zamanda doktrinel ve teolojik bir metindir. İnsanlar ibadet esnasında Mezmurları okurken, ayrıca Tanrı hakkında –O’nun karakteri, faaliyeti ve kurtarması– kendileri hakkında ve Tanrı’nın çocukları olarak nasıl yaşamaları gerektiği hakkında bilgi edinirlerdi. Martin Luther, doktrini şekillendirmek açısından müziğin rolünü kabul etmişti. O da kendi öğretilerini sağlamlaştırmak için ilahilerden yararlandı. İnanç ile ilgili ilahiler ve ezgiler söylemek inananda manevi oluşuma yol açar. Aslında “Hıristiyanların çoğunun temel inançları dinledikleri vaazlardan ya da yaptıkları İncil araştırmalarından daha ziyade söyledikleri ilahilerle şekillenmiştir”.⁶

Terapik/Mistik Fonksiyon

Müzik pek çok şekilde ve pek çok düzeyde etkili olur. Belirli bir müzik parçasını dinlemek insanlarda fizyolojik ve psikolojik değişikliklere, rasyonel araştırmaların kolayca açıklayamadığı değişikliklere yol açabilir. Müziğin, davranışları ve eylemleri etkileme gücünü anlamak misyonda müzik kullanımına yönelik stratejiler geliştirmemiz açısından önemli bir husustur.

Araştırmalar müziğin bizi fizyolojik açıdan etkileyebildiğini göstermektedir. Müziksel uyarıcılar gerek hücreleri ve organları doğrudan etkileyerek gerekse dolaylı olarak duyguları etkileyerek nabız sayısını, kan basıncını, solunumu, kan dolaşımını sindirimi ve beden hareketini etkiler.⁷ Müzik, asırlardır fiziksel ve duygusal

⁶ Harry Eskew and Hugh T. McElrath, *Sing with Understanding: An Introduction to Christian Hymnology*, Nashville: Broadman Press, 1980, s. 59.

⁷ David Tame, *The Sacred Power of Music: The Transformation of Self and Society through Musical Energy*, Destiny Book, 1984, ss. 136-141.

rahatsızlıkları gidermeye yardım eden bir terapi yöntemi olarak kullanılmaktadır. Çobanlık yapan bir ocuk olan Davud, lir çala-bildiği için Kral Saul'un sarayına getirilmiŐti. Saul ağrılı dönemler ya da zihinsel rahatsızlıklar yaŐadığında, Davud lir çalardı ve Saul kendisini daha iyi hissedirdi (1. Samuel 16:14-23). Müzik terapisi ABD'de ve tüm dünyada uygulanan bir yöntem olarak karŐımıza çıkmaktadır. Bir kültürün müziğin tedavi edici rolüne nasıl baktığını anlamak o kültürde misyonerlerin müziği kullanışını etkileyecektir.

Müzik ve dini deneyim, tarih boyunca yakın bir ilişki içerisinde olmuŐtur. Müzik bir deneyimi anlatmak ya da tekrarlamak için kullanılmalarının yanı sıra dini deneyime de hem hazırlamak hem de sevk etmek için kullanılmaktadır. Müzik aynı zamanda peygamberlikle de iliŐkilendirilmektedir. Kral Yehoşafat'ın Tanrı'nın peygamberine (EliŐa'ya) danıŐmak istediğinde, EliŐa lir alan birisini istedi. Getirilen kişi lir çalarken, Rab'bin gücü EliŐa'nın üzerine indi ve EliŐa gelecekte haber verdi.

Kısa Değerlendirme

Müziğin ibadette, eğitimde ve evanjelizimde tamamlayıcı bir rol oynadığı bilinen bir gerçektir. Müziğin bizi pek çok farklı Şekilde etkilemesinden dolayı biz, insanların dini deneyimlerini ifade etmek için müziği ne sıklıkta kullandığını öğrenebiliriz. Tanrı ile iliŐkilerimizin boyutlarının izahı zordur ve bizim adımıza gizemini korur. Müzik, tüm gizemine rağmen ifade edilemez olanı açığa çıkarmak için en uygun vasıta dır.

Müziğin bazı doğal fonksiyonlarını ya da özelliklerini bilmek müziğin misyonda nasıl kullanılacağını kavramanın ilk adımıdır. Bu doğal niteliklerin hepsi müziği gcl bir iletişim aracı haline getirir. Biz Őimdi dikkatimizi müzik aracılığıyla çok kültürlü bir Şekilde iletişim kurmanın zorluğu üzerine topluyoruz.

Müziksel Bağlamlamanın Önemi

Müzik, evrensel bir fenomen olduğu için kültürlerarası iletişimde büyük öneme sahiptir. Her kültürden insan müzik dinler, icra eder, besteler ve de müziği sever. Müzik, evrensel bir fenomen olmasına rağmen, evrensel bir müzik dili yoktur. Müzik bazı durumlarda her insan grubuna nüfuz eder, ancak farklı insanlar aynı mesajları aynı şekilde anlatmazlar. Birçok farklı müzik dili ve lehçesi olduğuna göre, müziksel ifadeler ve onların anlamları da kültürden kültüre ve bazen aynı kültür içerisinde bile değişmektedir. İfadeler ve ifadelerin anlatmak istedikleri öncelikli olarak topluluk ve gelenek aracılığıyla öğrenilir.

Müziğin anlamları evrensel değildir. Eğer öyle olsaydı, belirli bir müzik bestesi bir kültürden diğerine aynı anlamı iletirdi. Yaşantılar bir kültürde hüznü olduğu düşünülen ezgilerin çoğu kez başka bir kültürde neşeli kabul edildiğini göstermektedir.

Yazının başında müziğin farklı düzeylerde iletişim kurma kapasitesini ele almıştık. Müzik bizim zihnimizi ve de duygularımızı etkileyen bir izlenim ve ifade aracıdır. Bir metni olan ezgiyi okuduğumuzda, onun “denotatif (anlamsal)” bilgi ya da bir metin yükü taşıdığını ifade ederiz. Denotatif bilgi objektif ve açık bilgidir. Müzik, her nasılsa o metni genişleten konotatif (çağrışımsal) bilgiyi de iletir. Bu bilgi metne karşı ya da metne dair davranışları, sezgileri ve duyguları kapsar. Konotatif bilgi kelimelerin literal anlamlarına ekleme yapar ve metinle birlikte bir deneyim ortaya koyar. Müzik, denotatif bilgiyi pekiştirmek için tercih edildiğinde, mesaj daha bütüncül ve daha etkileyici olur.

Müziksel düzenleme okunan metni ya da uygulanan ritüeli yorumlayabilir. Yorum, metnin ya da deneyimin anlamını ya pekiştirir ya da karıştırır. Eğer müziğin anlamı metin ya da deneyimle uyumlu ise müzik anlamı netleştirecek, izah edecek ve pekiştirecektir. Ancak eğer müziksel anlam metinle çelişirse, anlam karışıklığı meydana gelir, yani müzik, metnin -hem iyi hem de kötü- bir yorumu olabilir.

Ne yazık ki müziğin cazibesi bir metnin öğretimini gölgeleyebilir ya da bozabilir. Bir ezgi sadece metnin gerçekliğine yönelik düşünce ve kaygının çok az olduğu sanatsal ya da estetik nedenlerden dolayı söylenilebilir, sırf bu nedenle de eğlencelir. Müziğin cazibesi insanları başka şartlar altında gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığı bir metni özümseyerek söylemeye teşvik edebilir. Endonezya'nın Sulewesi Adasındaki Menado şehrindeki Hıristiyanlar seküler müzikleriyle dini müzikleri asla karıştırmazlar. Çünkü dini bir ritüel esnasında "sıradan şarkılar" (seküler müzik) söylemek Hıristiyan hizmetinin dini doğasının etkisini azaltabilirdi.

Misyoner, bir müzik türünün anlamını ve hedef kültür içerisinde nasıl işlev gördüğünü kavramak zorundadır. Müzik terimlerini, gramerini, sentaksını ve bir toplumda kullanılan müzik tarzını öğrenmek misyonerin müziği bir iletişim aracı olarak kullanmasına yardım edecektir. Tüm misyonerlerin taşınması gereken amaçlardan biri -yerel müziği icra etmeyi ve oluşturmayı öğrenmek için- iki dilli olmak kadar iki kültürlü ve iki müzikli olmak olmalıdır.

Misyonerler yerel müzik konusuna her zaman kendilerinden beklendiği biçimde duyarlı olmamışlardır. XIX. yüzyıl ve XX. yüzyılın büyük bölümü boyunca misyonerler, çoğunlukla hedef kültürde kullanılmaya başlanacak üzere meşhur Batı marşlarını ve ezgilerini tercüme etme yoluna gittiler. Böyle yaparak onlar, bazı kültürlerde tuhaf ve nahoş kabul edilen yeni bir müzik dili oluşturdular. Bu davranışların mesajın kendisinin önüne geçen müziğe bir tepki olarak nakledilmesi çoğu kez Müjde'nin etkili bir şekilde aktarılmasına engel olur. Müzik, gidilen bölgelerdeki insanların daha önce hiç duymadığı Müjde'yi anlattığı için bazı kültürlerde, farkında olmadan, Müjde'nin yayılması gecikmiş olabilir.

Çok kültürlü bir ortamdaki en etkili müzik dili hedef grubun "ilk" (öz) müzik dilidir. Kent merkezlerinde yaşayan insanlar genellikle müzik tercihleriyle tüm dünyada metropol alanlardaki radyo istasyonlarında göze çarpabilen çok sayıda farklı müzik tarzını benimserler. İnsanlar birden fazla müzik tarzını hoşgörmelerine rağmen, büyük ihtimalle belirli bir tarz -kendi "öz müzikleri"- ile daha yakın ilişki kuracaklar ve kendilerini ifade edeceklerdir.

Kilise'nin yayılması müzik tarzları ve literatüründe de bir artışa/genişlemeye neden oldu. İnsanlar Hıristiyan yapılmaya çalışılırken kendi müzik deyimlerinde yer alan inançlarını dile getirmeye de teşvik edilmelidirler. Hedef grubun diğer insan gruplarıyla olan herhangi bir ilişkisi farklı müzik tarzlarını kabullenmelerinde etkili olacaktır. –Diğer kültürlerden izole edilmiş- ilk yerleşim alanları ve komşu kültürlerle bir takım ilişkileri olan senkretik toplumlar muhtelif müzik tarzlarına kentsel alanlardan daha az hoşgörülü olacaklardır.

T. W. Hunt, *Music in Missions* adlı eserinde, yerel müziğin kullanımını konusunda mükemmel bir tartışma başlatır. O, yerel müziğin kullanılması açısından yararlı olan bazı genel prensipler önerir.⁸ Bu öneriler şunlardır: 1) iletişimin önemli bir aracı olarak kültüre, ikinci olarak da dile değer vermek, 2) biblikal ve evrensel standartlar ile senin kendi kültürün tarafından belirlenenler arasındaki farkı ayırt etmek, 3) bir kültür içerisinde iyi olan her şeyi muhafaza etmek, 4) açıkça ve kendiliğinden kötü olan her şeyi atmak, 5) Kutsal Ruh'un belirsiz alanları açıklayacağına güvenmek. Özetle, eğer herhangi bir müzik tarzı Mesih olmadan değiştirilemeyecek bir yaşamı dile getiren hislere, düşüncelere, duygulara ya da ruhsal durumlara yol açıyorsa, bu tarz müzik bir Hıristiyanın yaşantısına ya da İsa Mesih'in kilisesine uygun değildir.⁹

Buradaki temel soru şudur: Misyoner bu ilkeleri nasıl uygulayabilir? Cevabın Kutsal Ruh'un gücü ile ve ülkenin olgun Hıristiyanlarının kararına dayanarak verilmesi gerekir. Bir misyoner hedef kültürün içine tamamen girinceye ve tam olarak iki müzik bilen kişi haline gelinceye kadar, muhtemelen bir vatandaşın rehberliği olmaksızın bir yerel müzik tarzının uygunluğuna karar veremez. En iyi tutum kültürel eğilimlerden daha ziyade biblikal öğretilere dayalı kararlar alınca kadar vatandaşları eğitmek ve disiplin etmektir.

⁸ Hunt, *Music in Missions*, ss. 112-113.

⁹ Robert D. Berglund, *A Philosophy of Church Music*, Moody Press, 1985, s. 12.

Misyonerliğin zorunluluğu ve bir iletişim aracı olarak müziğin potansiyel etkisi misyonda müzik kullanımına yönelik stratejilerin gelişiminin haklılığını ortaya koyar Bu stratejileri uygulamadan önce müziğin misyonda nasıl kullanılacağına dair genel prensiplerin gözden geçirilmesi yararlı olacaktır.

Müzik Kullanımına Yönelik Genel Prensipler

İlk olarak, yaptığımız her şeyde Tanrı'yı vmemiz ve onurlandırmamız gerektiğini unutmamalıyız. Misyonun amacı, -Tanrı'ya iten ibadet eden kişiler olabildikleri için- İsa Mesih aracılığıyla kurtuluşa ulaşan ulusları anlatarak Tanrı'ya övgüler sunmaktır. Uygulamada evanjelik ve dini bir çaba söz konusudur.

İkinci olarak, müzik seçerken, alıcı odaklı olmalıyız. Bu girişim hedef grubumuz ve onların müziksel ifadeleri ile ilgili kapsamlı bir bilgi gerektirir. Bu bilgi, incil'i anlatmak için uygun müzik deyimlerini bularak, müzik tarzını hedef grubumuzun referans sistemine adapte etmemize yardımcı olacaktır.

nc olarak, lke Hıristiyanlarını eğitmek ve onlara kilisede müziğin rolü ile ilgili biblikal prensipleri öğretmek zorundayız. Onları eğitirken, onların müzikal yeteneklerinin inançlarının geçerli ve uygun bir ifadesi olduğunu beyan ederek onları teşvik etmemiz gerekir. Teşvik kendi yerel müziklerini oluşturup düzenlemelerinde onlara yardım etmek ve yerel ilahilerin kullanılmasını onaylamak şeklinde teşekkül edebilir. Biz kendi müziklerini yönlendirebilen, icra edebilen ve oluşturabilen ulusları keşfetmeli, geliştirmeli ve motive etmeliyiz.

Dördüncü olarak, farklı müzik tarzlarının kendi kültürlerindeki müziğin anlamını bilen, eğitimi, lke Hıristiyanlarının olgunlaşmasına uygunluğu ile ilgili kararı ertelemeye razı olmalıyız. Bu, ulusları kendi kiliselerinde başından itibaren mevcut olan müzik hizmetlerinin tasarrufunu ve liderliğini üstlenmeye teşvik edecektir.

Müzik Kullanımına Yönelik Özel Stratejiler

Yukarıda bahsedilen genel prensipleri takiben, Hıristiyan hizmetlerinde müzik kullanımına ilişkin bir takım özel prensipler önem kazanır.

Evanjelizmde Müzik

Müzik, İncil'in çeşitli yollarla duyulmasını sağlayabilir. Konserler, resitaller, marşlarla, geçit törenleriyle ve diğer dramatik müzikal gösterimler çoğu zaman Hıristiyanlığa karşı çıkan hatta dine düşman olan insanlara bile cazip gelebilir. Bu deneyimler planlanarak halka duyurulabilir ya da spontane olabilir. Bazı konserler ya da gösteriler, dinleyenleri daha sonra incilin daha ayrıntılı bir sunumuna kulak vermeye davet ettiği için, pre-evanjelistik olabilir. Diğerleri incil'i daha bütün bir şekilde sunabilir ve halka açık inanç beyanlarına öncülük edebilir. Konserler, resitaller ve dönemsel geçiş törenleri Hunt'un "karakteristik evanjelizm (feature evangelism)" olarak adlandırdığı şeye ilişkin örneklerdir.¹⁰ Toplum, amacı incili paylaşmak olan bir uyanış ya da müzik organizasyonuna davet edilmektedir. Endonezya'da bir müzik misyoneri olarak görev yapan Bill O'Brien, 1965'te Kediri'de elli altı kişinin inanç beyanında bulunduğu bir koro konserine öncülük etti. Bill Graham ve Dollie Howell, Southwestern Seminary'de öğrenci iken, 1994 yılında Zambia'nın Copperbelt bölgesinde bir müzik evanjelizmi takımı oluşturdular. Takım, Mesih'e yönelik 676 yeni kararı kayda geçirerek, 30 günde 45 konser verdi. Bu örnekler evanjelizmde müziğin etkili bir araç olabildiğinin göstergeleridir.

Açık alanlarda ve parklardaki -köşe başlarında, pazar yerlerinde ya da alışveriş merkezlerindeki—gösterimler evanjelizmde müzik kullanımı açısından etkili ortamlar sağlar. Doğaçlama gösterimler küçük gruplara ya da bire bir şahitliğe yol açabilecek tehdit teşkil etmeyen yollarla Müjde'yi paylaşma imkanı sağlar. Bu durumlarda müziğin kullanılması kalabalığı cezbederek mesajınıza

¹⁰ Hunt, Music in Missions, s. 58.

ilgi uyandırabilir. Yazar zaman zaman bu tekniği Brezilya'daki "praçalar" (şehir parkları)'da kullandı. Bir gitar ya da üflemeli çalgı ve taşınabilir hoparlör sistemi kullanarak düzinelerce insanın birkaç dakika içinde Hıristiyan mesajını duymaları için fırsat sağlayabiliriz. Bu strateji insanların dışarıda ve halka açık toplantılarda çokça zaman harcadığı kültürlerde oldukça kullanışlıdır.

Fuarlarda, sergilerde ve toplumsal organizasyonlarda şarkı söylemek ya da enstrüman çalmak bu stratejinin bir örneğidir. John Conrad, Güney Kore müzik misyoneri, köşe başlarında ve açık pazarlarda müzik icra eden zil/el çanı korolarının başarısını anlatır. Ziller oradan geçen pekçok insanın dikkatini çekti ve müzisyenlere bölgelere dağılıp sözlü olarak şahitlik etme imkanı sundu.

Rwanda'da bir müzik misyoneri olarak görev yapan Marlene Lee, kilise oluşturma ve evanjelizm esnasında bir koro kullanmak suretiyle önemli sonuçlar elde etmişti. O, güçlü bir kilisede bir koroyu eğiterek geliştirdikten sonra, koroyu şarkı söylemesi için civardaki köylere götürdü. İnsanlar için şarkı söyledikten sonra Marlene, şayet kendisinden bunu yapmasını isterlerse onların köyünde de bir koro oluşturmayı teklif ediyordu. Onlar da koro provası için belirlenmiş bir zamanda onunla bir araya gelmeyi coşkuyla kabul ettiler. O ve kilise korosu üyeleri yeni bir koro kurup geliştirirken, köylüler Müjde'yi duyarak Mesih'in Rab olduğunu ikrar ediyorlardı. Kısa bir süre içerisinde, yeni bir cemaatin özünü oluşturan yeni koronun bütün üyeleri belirlendi. Rwanda'daki birçok kilise artık bu metodu kullanmaya başladı.

Müzik, "programa dayalı evanjelizm"de kıymetli bir sosyal hizmet aracıdır. Böyle bir program kiliseye mensup olan her yaş grubuna yönelik bir müziksel aktivitesi ya da korosu olan yerleşik bir kilisede sınıflandırılmış bir koro hizmetini ön plana çıkarır. Çocuklar, gençler ve yetişkinler şarkı söylemeyi ve müzik çalmayı öğrenirken Müjde ile karşı karşıya gelirler. Zamanla, müzik organizasyonuna katılanlar Mesihi kabul ederler ve kilisenin üyeleri olurlar.

Müzik ya da güzel sanatlara ilişkin kilise merkezli okullar sayesinde bir başka evanjelizm fırsatı yakalanır. İnsanlar birçok kültürün müziğini öğrenmeye ve icra etmeye önem verir, fakat müzik

eğitimi imkanı olmayabilir ya da bu eğitim pahalı olabilir. Bu ihtiyacı karşılamak için kiliseler müzik eğitimi veren bir okul açabilir ve onu toplumdaki herkesin hizmetine sunabilir. Hıristiyan müzisyenler öğrencilere ve öğrencilerin ailelerine ders verip onlarla ilişkileri geliştirirken ve öğrenciler bir Hıristiyan mesajı taşıyan müzik çalıp şarkı söylerken, onlar evanjelize edilerek kiliseye katılmaya teşvik edilebilirler. Dünyanın her yerinde birçok kilise bu niteliğe sahip okullar kurmaktadır. Kiliselerde arkadaşlarının ve aile bireylerinin kiliseyle ve İncil mesajıyla temasa geçmesine de yardımcı olan öğrenciler tarafından halka açık performanslar düzenlenir.

Müzik ayrıca radyo ve televizyon yayınları ve kayıtları sayesinde de evanjelizmin etkili bir aracı haline gelir. Radyo ve televizyondaki Hıristiyan programı tüm dünyada milyonlarca insana ulaşır ve müzik bu yayınların önemli bir unsurudur. Üretim ve dağıtım masrafının bir hayli fazla olmasına rağmen, müzikal yayın ve kayıtlar evanjelizm için kullanılabilir ve Hıristiyanlara cesaret kazandırabilir.

İbadette ve Havarilikte Müzik

Yeni Hıristiyan olan insanlar tanıklık ve ibadet için müzik materyallerine ihtiyaç duyacaklardır. Müzik, insanların toplu olarak ibadet ettiği özel bir araçtır. Müzik, ayrıca Hıristiyan cemaati çoğaltır, derinleştirir ve onlara açıklamalarda bulunur. Şarkı söylemek inananların hayatlarında Hıristiyan mesajını ve dünya görüşünü desteklemek ve tesis etmek için kullanılabilir.

Müziği kullanıldığı müzik stratejisinde öncelik topluca şarkı söylemeyi geliştirmektir. Eğer hedef grup ilk kez evanjelize edilmekteyse, yeni Hıristiyanlar Tanrı'ya ibadet etmeye yönelik ezgiler yazmaya ve birbirlerini cesaretlendirmeye ihtiyaç duyacaklardır. Bir ilahi kitabına ihtiyaçları olacaktır. Geçmişte, misyonerler Batı ilahilerinin tercümelerine bel bağlamaktaydı. Çeviriler, özellikle komşu kültürlerle yok denecek kadar az teması olan öncü ve senkerik dinlerde cazip değildir. Bu yüzden uluslar kendi deyimleriyle metin yazmaya ve müzik bestelemeye teşvik edilir. Misyonerler yeni Hıristiyanlara rehberlik ederek onları cesaretlendirebilir fakat müziksel açıdan o kültürde akıcılık kazanmadıkça onların ilahi

yazmalarını engellemelidirler. Eğer yerel mzık ifadeleriyle başlanacak olursa, pek çok problemin önüne geçilir ve mzık ve müziğin mesajı büyük lde kabul edilir.

İncil'in hedef dile yeni tercüme edildiği yerlerde yerel ilahi besteleme faaliyetini geliştirmeye başlamak için Kitab-1 Mukaddes ezgileri iyi bir basamak teşkil eder. Metinlere kolaylıkla ulaşılabilir; sadece müziğe ihtiyaç duyulur. Kitab-1 Mukaddes ezgilerinden sonra, Kitab-1 Mukaddes ile ilgili yorumlar ve şiir yazma sanatları dikkate alınır. Biblikal metne yakın durmak suretiye, yeni Hıristiyanların İncil'i ezberlemelerine ve kendi doktrin anlayışlarını geliştirmelerine yardım edilebilir.

Cemaate ait mzık geliştirilirken, kilise korolarına ilaveten enst-rmental gruplar da oluşturulmaya başlanır. Bu kk birimler öğrencilik ve müziksel eğitim için bir imkan sunarak ibadete katılımı arttıracaktır. Müzikal grupların hacminin ve sayısının artması, bu grupların müzik literatürüne uygun besteler yapmaları noktasında onları cesaretlendirecektir.

Kilise müziği eğitimi, kiliseler kurulup gelişmeye başladıktan sonra da önemini devam ettirir. Her kilisenin müzik aracılığıyla ibadet etmek, vaaz etmek ve evanjelize etmek üzere cemaatleri eğitecek müzik liderlerliğine ihtiyaç olacaktır. ocuk ve gençlerin müzikal gruplarına öncülük edebilmeleri için ilk olarak yetişkinlerin eğitilmesi gerekecektir. Sadece lider olmakla kalmayıp nasıl şarkı syleneneğini, nasıl müzik çalınacağını ve nasıl müzik besteleneceğini de bilmeleri gerekir; aynı zamanda din hizmetinde müziğin nasıl kullanılacağı konusunda eğitilmeleri de gerekecektir.

Çalıştaylar ve üzüm toplantıları müzik liderleri ile kiliselere toplu bir şekilde eğitim vermek için kullanılabilir. İki ile altı gün süren ve genellikle kalabalıktan uzak ortamlarda gerçekleşen bu eğitim fırsatları müzik ve liderlik yeteneklerinin gelişmesine yardım edebilir. Bu eğitim fırsatları öğrencilerin şarkı söyleme, çeşitli enst-rmanlar alma, ibadet etme, ilahi yazma ve müzik eğitimi almalarında olduğu gibi, demonstrasyon ve modelleme için de bir fırsattır.

Derslerde kilise müziğinin biblikal temelleri ve kilisede müziğin nasıl organize edilerek geliştirileceği gösterilebilir. Kilisede müziğin rolünü iyice anlayabilmeleri için pastörler bu konferanslara katılmaya teşvik edilmelidir. Pastörlerin konferanslara katılımı diğer kilise liderlerini de teşvik ederek destekler ve kilise hizmetleri açısından müziğin önemini vurgulamaya yardım eder.

Eğitimli yurttaşlar ve yeni çevreye uyum sağlamış misyonerler eğitim faaliyetleri için ideal liderlerdir. Pekçok konferans ve çalıştay, her nasılsa, kısa süreli gönüllü müzisyenlerle etkili hale gelmiştir. Yardımcı müzik liderleri, öğrenciler, müzik bakanları, kolej ve seminary profesörleri tüm dünyada tercümanlar aracılığıyla büyük bir etkileycilikle ders vermektedirler. Zaman zaman verdikleri dersler sayesinde halka açık konserler ve resitaller düzenlemek suretiyle, sadece müzik liderliğinde değil aynı zamanda kiliselerin yayılma girişiminde de büyük bir artışa yol açmıştır.

Zaman içerisinde kiliseler geliştikçe, alınan kısa süreli eğitim artan kilise müziği liderliği ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalabilir. O noktada kiliseler daha örgün bir kilise müziği eğitimi sağlamaya ihtiyaç duyabilir. Söz konusu faaliyetlerin daha fazla geliştirildiği pekçok misyon alanında, İncil kolejlere ve teolojik okullar kilise müziği diploması vermektedir. Bu düzeydeki bir eğitim, ilerleme bakımından uzun yıllar alabilmesine rağmen, belirlenmiş bir kültür içerisinde kilise müziğinin gelişimine istikrar kazandırır ve yeni kilise müziğinin oluşmasına ortam sağlar.

Dolayısıyla kilise müziği eğitimi konuta bağlı eğitimin çok pahalı ya da uygulanamaz olduğu yerlerde önemli bir stratejidir. Kendi bağlamları içerisinde liderler yetiştirmeleri kiliselerin müzik hizmetlerini hızlı bir şekilde güçlendirebilir. Uzaktan eğitim bazı sorunlara yol açsa da, misyonerler ve yurttaşlar yaratıcı olmaya ve eğitim fırsatlarını en iyi şekilde kullanmaya teşvik edilmelidirler.

Okullar kilise müziği diploması vermeden önce, pastörlere bir miktar müzik eğitimi vermelidir. Bu pastör yeni bir kilisedeki tek eğitimli lider olabilir ve onun görevi esnasında müziği kullanması kilisenin hizmetini artıracaktır.

Misyonda Müziğin Geleceği

Güney Baptistleri 1951 yılından itibaren Don ve Vi Orr'dan başlamak üzere Tanrının misyonun özel bir aracı olan müzikten yararlanan misyonerler görevlendirmektedir. Müzik misyonerleri 1970'li yıllarda ve 1980'lerin başında Güney Baptistleri tarafından en fazla gerçekleştirilen mesleki görevlendirmeler arasında yer almıştır. Günümüzde, diğer kiliseler ve parachurch kuruluşlar Müjde'yi yaymak ve ulusları eğitmek için dünyanın dört bir tarafına gittikçe artan sayıda müzik eğitimi almış misyonerler göndermektedir.¹¹ Ancak son yıllarda her nedense Güney Baptistleri tarafından görevlendirilen müzik misyonerlerinin sayısı düşüşe geçmiştir. Hâlbuki etnik gruplara ulaşmak için onların müzik kullanımına yönelik vizyonlarını koruması ve müzik misyonerlerinin görevlendirilmesine hız kazandırması önem arz etmektedir. Dünyanın birçok bölgesinde misyonda müzikten istifade edilmesinin ortaya koyduğu başarılı sonuçlar bu stratejinin geçerliliğini tasdik etmiştir. Eğer bu misyon stratejisinin etkisini devam ettirmesi arzulanıyorsa, müziğin misyonerler tarafından sürekli yenilenmesi ve desteklenmesi zorunluluk arz etmektedir.

Eğitim desteği de misyonda müziğin verimliliği açısından son derece önemlidir. Enstitüler, okullar ve seminarylerin misyoner olarak hizmet etmek isteyen *herkese* misyonda müzik eğitimi vermesi gerekir. Misyon görevine yönelik etnik müzik araştırmaları ve kültürlerarası iletişim ile ilgili olan müzik eğitimi hizmet alanları ne olursa olsun tüm misyonerler için zorunludur. Ayrıca verimliliklerinin arttırılabilmesi için müzik misyonerlerine de özel eğitim verilmesi gerekmektedir.

Kilisenin büyüme ve gelişmesine katkı sağlamak üzere daha çok müzik misyonerinin yetiştirilmesi gerekir. Müzik misyonerlerinin de yer aldığı kilise kurma takımlarında daha fazla kural ve daha az kural dışı durum olmalıdır. Müzik misyonerinin yaptığı iş, takımın olgun cemaatler oluşturmak istemesi şeklindeki diğer misyonerlik becerilerini büyük ölçüde arttırabilir ve tamamlayabilir. Yine de

¹¹ Bkz. *Mission Frontiers*, vol. 18, No. 5-8, Mayıs-Ağustos 1996.

ulaşılmamış insan grupları ve dış etkilerden izole edilmiş kültürler arasında yerel kilise müziğinin gelişimi öncelikli olmalıdır. Etnin müzik kültürüyle donatılmış müzik misyonerleri, onların yerel ibadet, inanç ve tanıklık deneyimlerine rehberlik ederek onları geliştirebilir.

Gelecek için başka bir öneri ise müzik misyonlarında gönüllülerin kullanılmasını hızlandırmaya yöneliktir. Gönüllüler pek çok misyonerin ve yurttaşın açamadığı kapıları açabilir. Müzikal ve kültürel etkinlikler, evanjelizm noktasında biraz daha geleneksel olan yaklaşımlardan çok daha etkileyici olan, mükemmel tanıklık imkanlarıdır. Bunun sonucunda gönüllüler misyona dair bir vizyon ve yeni bir bağlılıkla kiliselerine dönebilirler.

Sonuç

Müzik, Müjde'yi anlatmak için güçlü bir araçtır ve Kitab-ı Mukaddes'te emredilen ve asırlar boyunca kilise tarafından uygulanan vasıtalardan birisidir. Müzik, en etkili iletişim araçlarından birisi olmasına rağmen, müziğin ibadette kullanılmasına ilişkin rolü çok fazla sınırlandırılmış ve müziğin kaybolmuş olarak nitelenen insaları Hıristiyan yapma etme ve kurtulmuş olarak nitelenen insanları da eğitme potansiyelinin çok az farkına varılmıştır. Müzik, Kilise'nin amacı açısından önemli bir vasıta olmasına karşın, misyonda müziğin rolü çok az değerlendirilmiş ve çok az tartışılmıştır. Tanrı'ya, O'nun kilisesine ve kayıp bir dünyaya yönelik sevgiyi aktarmanın bir kanalı olarak müzik, insanları mesaja çekerek Tanrı'nın kelimesine kapalı olan kalpleri ve zihinleri açmaya yardım eder. Müzik, mesaja yoğunluk ve duygusal etki kazandırmak suretiyle Müjde'yi anlatmada yararlanılan diğer metotlara katkı sağlar. Müzik bireylerle ve gruplarla pek çok düzeyde –duygusal, fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden- iletişime geçer ve be sebeple kapsamlı bir misyon stratejisinde müzik asla göz ardı edilmemelidir.

